

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

1913

TIDNING FÖR SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

AF

FÖRENINGEN DAGNY

SJÄTTE ÅRGÅNGEN

F. ENGLUNDS BOKTRYCKERI - STOCKHOLM 1913

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

LEDANDE OCH POLITISKA ARTIKLAR, KOMMUNALA ANGELÄGENHETER, SKOL- OCH UNDERVISNINGSFRÅGOR.

	Sid.
Billig rättvisa	93
Det vackra nya. . . Af Metta Greger.....	269
En af våra största kvinnofrågor	117
Ett stridens år. Af Metta Greger	397
Framåt! Af Metta Greger.....	41
För krafvet på politisk medborgarrätt ...	53
»Hjälp dig själf så skall samhället hjälpa dig».....	109
Hur skall man förstå det? Af Metta Greger	357
»I tidens frågor.» Af Metta Greger	293
»Kvinnobildning»	261
Kvinnor och försäkring. En utvecklingslinje. Af Anna Kleman	365
Läroverkens lönefråga — läroverkens kvinnofråga	61
»Mera praktiskt.» Af Metta Greger	77
Mänskans naturliga rättigheter	1
Ny aflöningsstyp	373
Särslagstiftning för kvinnor.....	285
Tersites skägg	141
Till läsarna!	405
Tyskland och moderskapsförsäkringen ...	315
Årets riksdag	25
Äktenskap — förvärfarbete. Af A. K. ...	69

BIOGRAFIER, MINNESTECKNINGAR, NEKROLOGER.

Adelborg, Gertrud, 60 år. Af Sigrid Ulrich	277
Blomberg, Sigrid — femtio år. Af Sigrid Leijonhufvud.....	325
Boheman, Ezaline, 50 år.	335
Billström, Selma, 70 år	303
Booker Washington. Nutidens största pedagog. Af M. Anholm	149, 157
Engelke, Jenny, 75 år. Af M. R.—M. ...	96
Engström, Lilly. Nagra lyckönskingsord till hennes 70-årsdag. Af Lotten Dahlgren.....	352
Glöbel, Selma, 70 år. Af M. R.—M.	228
Hamilton Geete, Anna †. Af Lotten Dahlgren.....	80
von Kræmer, Lotten †. Af Ellen Kleman	4
Marchesi, Mathilde †. Af Ada Fallstedt...	382
Monod, Sara †. Af Elsa G. Nordin.....	9
Nyström, Carl, Doktor †	270
Ring, Jacobine †. Af Maria Rieck-Müller	28
Sidner, Hedvig, 60 år.....	12
Zahle, Natalie, Liv og Virksomhed. Nogle mindeord. Af Henriette Skram ...	320, 328

RÖSTRÄTTSRÖRELSEN.

De moderata kvinnorna och K. P. R.....	64
De moderata rösträttskvinnorna och Ungsvenska förbundet. Af Louise Stenbock f. Mörner	137
Ett stadgämdningsförslag och ett utträde ur Stockholms F. K. P. R.	90
Fru B. Nordenson till V. U.....	71
Kvinnornas rösträttsopinion. Af Cecilia Milow.....	106
L. K. P. R. och opinionsyttringen 1914	88
L. K. P. R. och Ungsvenska förbundet...	142
Namninsamlingen. En plikt och en rättighet. Af Anna Kleman	309
Rösträttsföreningarnas årsberättelser	175

	Sid.
»Rösträttsrörelsens karaktär». Af Bertha Nordenson.....	95
Till Sveriges kvinnor!.....	327
Ungsvenska förbundet om F. K. P. R. ...	183
Ungsvenskarna och L. K. P. R.	153
Verkställande utskottet i L. K. P. R. till Fru Bertha Nordenson	70
Öppen fråga till centralstyrelsen för L. K. P. R. af Cecilia Milow och L. K. P. R:s svar.....	73

LAGFRÅGOR.

»Barns och mödrars rätt». Af M. Anholm	337
Lagberedningens förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning af Alexandra Skoglund	331, 341
10-timmarsdagen. De socialdemokratiska kvinnornas petition till K. Mt.....	289

PENSIONS- OCH FÖRSÄKRINGSFRÅGOR.

En försäkringstekniker om kvinnornas ställning i ålderdomspensioneringsförslaget	33
En skrifvelse till pensionsförsäkringsförslaget riksdagsutskott.....	127
Ett par anmärkningar om ålderdomsförsäkringens teknik. Af D. F. Lundgren	46, 54
»Ett berättigadt likställighetskrav»	71
Folkpensioneringsförslaget inför Stockholms stadsfullmäktige	21
Folkpensioneringsförslaget	118
Folkpensioneringen	136, 160, 165
Folkpensioneringen inför riksdagen.....	173
Fredrika-Bremer-Förbundets skrifvelse till regeringen i folkpensioneringsfrågan ...	17
Kvinnorna och folkpensioneringsförslaget.....	47, 103
Kvinnorna och pensionsförsäkringen	227
Mödrarna. Ur ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande	2
Ny kvinnoprotest i pensioneringsfrågan Stockholms Fattigvårdsnämnd om kvinnornas särställning i folkpensioneringsförslaget	33
Valen till pensionsnämnderna	253

ÅRETS KVINNOKONGRESSER.

De sista »förmötena» till rösträttskongressen. Af Ellen Kleman	199
Från den internationella kvinnokongressen i Paris. Af Anna Levertin.....	202
Hos frimurarna i Budapest. Af Ellen Kleman	362
Inbjudan till den sjunde världskongressen för kvinnans politiska rösträtt	44
Internationella Kvinnokongressen i Paris 2—8 juni 1913. Af E. G. N—n.....	189
VII. Internationella rösträttskongressen. Af Ellen Kleman.....	205
Kongressen i Paris 1913. Af Elsa G. Nordin	166
Kongressen i Budapest	27
På väg till Budapestkongressen. Af Ellen Kleman	193
Rösträttskongressen i Budapest	110
Sommarens internationella rösträttskongress	103
Återblick på rösträttskongressen i Budapest. Af Ellen Kleman	213

KVINNOFRÅGOR I ALLMÄNHET, SOCIALA FRÅGOR, LÖNEFRÅGOR.

Den gifta kvinnan i allmän tjänst. Referat af föredrag. Af Anna Sörensen	245
Ett femtioårsminne. De svenska kvinnornas myndighetsförklaring. Af M. C. ...	369
Gift kvinnas rätt att bibehålla tjänst vid telegrafverket.....	42
Kvinnorbetet. Af Tekla Hultin 350, 359, 370	370
Kvinnorna och hushållningssällskapen. Af Jenny Richter-Velander	125
Kvinnorna och hushållningssällskapen.....	151
Kvinnor som handelsbiträden	229
Mot reglementeringen af prostitutionen...	346
Stadsfullmäktigevalen i Stockholm 64, 78, 95	95
Stadsfullmäktigevalen i landsorten	26
Staten mot äktenskapet	79
Till reglementeringens historia. Af Elsa Ek	311
Vår första yrkesinspektris	2

SOCIALA OCH FILANTROPISKA FÖRETAG, BESKRIFNINGAR ÖFVER BYGGNADER OCH INRÄTTNINGAR, RESESKILDNINGAR.

De gamlas dag.....	145
Den äldsta pensionären. Af Märta Ekhoft	104
Den ungerska lagen om barnets rätt. Af Jenny af Forselles.....	286
Ett blad i den svenska kvinnorörelsens historia. Af Anna Ljungberg	133
Fredrika-Bremer-Förbundets verksamhet under 1912. Af A. L. B.....	181
Från Octavia Hills verksamhetsfält. Af Anna Lamberg Bruun.....	169
Hemmet för ensamställda mödrar, Scheelegatan 8, Stockholm. Af Elpis	105
Hemmet i Spånga. Af Lilly Engström...	144
Hur Ungarn beskyddar barnen.....	254
Stockholms stads yrkesskola för klädsömnad. Af M. R-M.....	301
Vår första folkkindergarten. Af M. R-M	389

UTLÄNDSKA KORRESPONDENSARTIKLAR, KVINNORÖRELSEN I UTLANDET.

Amerikansk seger för kvinnorörelsens sak »Antisuff». Af Anna Lamberg Bruun ...	381
Bref från Köpenhamn. Af M. Anholm...	218
De engelska kvinnorna inför afgörandet	35
Den holländska författningsrevisionen och kvinnorna	304
Den tyska kvinnan i klubblivet. Af Susy Silverbrand-Erikson	55
En kvinnlig trädgårdsskola i Wien.....	361
En kvinnlig vice ordförande i Köpenhamns stadsfullmäktige	174
En ny landvinning	63, 114, 128, 163
En socialistisk kvinnorörelse i Spanien ...	290
Ett kapitel ur Kinas historia.....	220
Fredrika Bremer i Finland.....	406
Från Balkanhalvön	120
Från världens rösträttsfält. Af Ellen Wester 10, 44, 94, 137, 161, 191, 240, 294, 326, 375, 398	398
Inför revisionen af den österrikiska äktenskapslagstiftningen. Af S. Sbd.....	234
Japans »Nya kvinnor».....	281
Kadinlar Dünjase och Nurieh Hanum. — En turkisk kvinnotidning och dess redaktör.....	255

	Sid.
Kampen för en rättfärdig samhällsmoral. Några minnen från kongressen i London 1913 af Clara Wahlström	237
Kvinnorganisationer i Wien. Af Olly Schwarz	289, 297
Lagstiftning	128
Läget i England	55
Ministerkrisen i Holland och kvinnornas rösträttsfråga. Af Martina G. Kramers	281
Nattarbetsfrågan i Danmark	160
Norge och kvinnornas politiska rösträtt	151
Några siffror från Förenta Staterna. Folkräkningen 1910	160
Rösträttskvinnorna i Österrike	200
Rösträttssegern i Norge	200
Serbien och Rumänien. Af Ellen Wester	167
Slutresultatet i Michigan	27
Utlandet	31, 72, 89, 110, 135
Vox feminae	312

LITTERATURANMÄLNINGAR, UPPSATSER I LITTERÄRA ÄMNEN, ESSAYER, KULTURSKILDNINGAR.

Abbas Affendi, Abdu'l-Baha. Af Ellen Wester	36
Ave maris stella. Af Sigrid Platen	318
Barnens julböcker. Rec. af Sigrid Elmlad. Björk, Amalia: Dikt och bikt. Rec. af Sigrid Elmlad	210
Bååth-Holmberg, Cecilia: Sol och sommar. Teckningar och intryck från Melaneuropa. Rec. af L. D—n	393
Cederschiöld, M.: En banbryterska. Skildringar från Ellen Fries studentår i Uppsala. Rec. af Lydia Wahlström	201
Dahlén, E.: Höstdagar. Rec. af Sigrid Elmlad	210
Där Charlotte Brontë diktade. Af Inge Lund	336
Ett bidrag till det dukade bordets historia. Af Gerda Cederblom	216, 230
Fogelklou, Emilia: Religiösa tanke- och lifsbilder framställda för barn. Rec. af H. B—s	393
Gernandt-Claine, Jane: En rosenslinga. Rec. af Sigrid Elmlad	184
Gernandt-Claine, Jane: Magdalena. Rec. af Ellen Kleman	376
Hallman, M.: Jan Klopper och hans hustru. Rec. af Sigrid Elmlad	66
Hamilton Geete, A.: I solnedgången. Rec. af Lotten Dahlgren	5
Holmberg, Teodor.: Lifsvägar och lifsmål. Rec. af L. D—n	394
Holmström, Maria.: Jenny Lind som konstnärinna och människa. Rec. af Lotten Dahlgren	403
Hos Fredrika Linnell. Af Ellen Kleman. Kvinnan i den gamla tidens kyrka. Af Docenten E. Linderholm	110, 111, 142
Kvinnan i det gamla Babylonien	142
Leijonhufvud, Sigrid, och Kleman, Ellen: Fredrika Bremers bild. Rec. af Anna Maria Roos	377
Lagerbjelke, Lina: Nyköpingshus. Rec. af Sigrid Leijonhufvud	385
Liljefalk, Axel.: Hvit slafhandel. Rec. af Clara Wahlström	257
Lind, G., Abramson, R.: Blomsterodling under glas. Rec. af Ellen Nordenstreng	97
Lind, G.: Fruktodling på kalljord. Rec. af Ellen Nordenstreng	233
Lind, G.: Egnahemssträdgården. Rec. af Ellen Nordenstreng	248
Lindhé, W.: Lifsgärningen. Rec. af G. R—tz	58
Lindman, C. A. M.: Vi och våra blommor. Rec. af Ellen Nordenstreng	263
Lundén, Ossian: Köksväxtodling. Rec. af Ellen Nordenstreng	194
Lundh, N. W.: Etna och Vesuvius. Rec. af Sigrid Elmlad	73

Nennes, Ester: Det nya ansiktet. Rec. af M. R.—M.	89
Nyman, Th.: Svenskarna under forntid och nutid. Rec. af T. K.	49
Putnam, Emily James: Söcietetsdamen. Rec. af Ellen Nordenstreng	47
Roos, A. M.: Hem och Hembygd. Rec. af Susy Silfverbrand-Erikson	57
Sandell, M.: Familjen Winge. Rec. af Bertha Hübner	185
Svanström, G.: Midsommar. Rec. af R. M.—R.	248
Svedelius, Julia: Eva Kurks dotter. Rec. af Sigrid Elmlad	66
Svift och Stella. Af Anna Lamberg Bruun	240, 265
Sylvan, Otto: Johan Henrik Kjellgren. En öfersikt af hans lefnad och författarskap. Rec. af Susy Silfverbrand-Erikson	72
Stenbock, Louise, f. Mörner: Thorönsborg. Rec. af Sigrid Leijonhufvud	297
Tanke och resebilder ur Fredrika Bremers bref till en väninna. Meddelade af Lotten Dahlgren	29, 37
Taylor, I. A.: Drottning Kristina. Rec. af Lydia Wahlström	56
»The Princess». Af Anna Lamberg Bruun	345
»Till min kära dotter . . .» Af Anna Lamberg Bruun	272
Rumäniskan och hennes land	273
Wahlström, Lydia: Bengt von Hofstens bref från 1809 års riksdag. Rec. af Sigrid Leijonhufvud	82
Wilmot, M.: Hon som ej följt med. Rec. af Anna Lamberg Bruun	65
Wrangel, Evert: Martina von Schwerin. Rec. af H. Borelius	176
Äggrätter och grönsaker, munkar och missionärer. Käserier om mat och hvad därtill hör från det italienska köket. Af Cecilia Wærn	305, 313

KVINNORNAS ÅRSTAUTSTÄLLNING.

Baltiska utställningen och kvinnorna	329
Göteborgs lokalkommitté för Årstautställningen	391
Till Sveriges kvinnor!	349
Utställningsplaner. Af Axianne Thorstenson	208
Vår utställning beslutad. Af Signe Laurell	225
Vårt hus på Baltiska utställningen	239
Vår Årstautställning	367
Årstakommitténs soaré i Stockholm	376

KONST, KONSTINDUSTRI, HEMSLÖJD.

Amatörutställning af konst och konstlörd samt handarbeten	211
Handarbetets Vänners högre lärarinnekurs Handarbetets Vänners utställning i Stockholm. Af B. H.	353
Nya A.-B. Svensk Konstslöjds utställning. Af B. H.	161
Svensk Hemslöjds vårutställning	119
Svenska Konstnärinnors utställning i Wien »Svenska Konstnärinnor». Utställning i Wien. Af Olly Schwarz	343
Textilutställningen i Nordiska Kompaniet Af B. H.	378

MÖTEN OCH MÖTESREFERAT.

Beslut om Föreningen Dagnys upplösning	310
Ett kvinnomöte i Stockholm	368
Ett möte i Stockholms F. K. P. R.	391
Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte	184, 197
Föreningen Dagnys årsmöte	151
Kvinnoföreningarnas i Stockholm möte med anledning af ålderdomspensioneringsförslaget	35

Kvinnorna och folkpensioneringsförslaget 47, 63, 98, 103, 118.	
L. K. P. R:s 10:e centralstyrelsemöte	11
L. K. P. R:s centralstyrelsemöte i Stockholm den 9 och 10 januari	18
Nordiskaskolköklärläroinnemötet i Göteborg	264
Opinionsmöte	136
Reglementeringen och lösdrifvarlagen	118
Svenska fattigvårdsförbundets möte i pensionsförsäkringsfrågan	49
Utsträckt barnskydd och modershjälp	113

DIVERSE.

Dagny 1913	3
Det kan ej förnekas. Af Viola Björk	138
En staty åt Fredrika Bremer	20
En hyllningsfest. Af Elpis.	360
Ett upprop i försvarsfrågan	362
Ett egendomligt litet rike	168
Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 22, 127, 153.	
Fredrika Bremer och en statyfråga. Af Lotten Dahlgren	85
Fredrika-Bremer-statykommitténs andra föredragsafton i Stockholm	90
Fredrika-Bremer-statykommitténs tredje föredrags- och musikafton	120
Från arbetsstråten. Af G. R—tz	113
För Fredrika Bremer	22
För Fredrika Bremers staty	79
Föreningen Vaksamhet 1912	186
Förlofvade sjuksköterskor. Af C. C.	296
Hos den kloge Kone i Lund. Af Lilly Læssöe.	129
Huskvarna F. K. P. R:s eget hus	402
Injudan till prenumeration till Fredrika-Bremer-Förbundets nya tidskrift Hertha	384, 392
Katederblommor åt kvinnorna. Af Ellen Wester	144
Kooperationen och Svenska Hem	119
Kvinnorna och schackspelet. Af Hanna Nilsson	14
Kvinnornas utställning i Amsterdam	57
Lagstiftning. Af Ellen Wester.	152
Lotten von Krämers testamente	13
Också en »egnahemsfråga». Af Candida	174
Om lagars tillämpning. Af Ellen Wester.	89
På namninsamlingspromenad för rösträtten	383
Turkinnan	145
Åter ett rop från samhällets undre värld. Af Ellen Wester	112

FRÅN ALLMÄNHETEN.

Sverige och kvinnokongressen i Paris. Ett genmäle af Eva Upmark	209
Öppet bref till fru Susy Silfverbrand-Erikson.	98

INSÄND LITTERATUR.

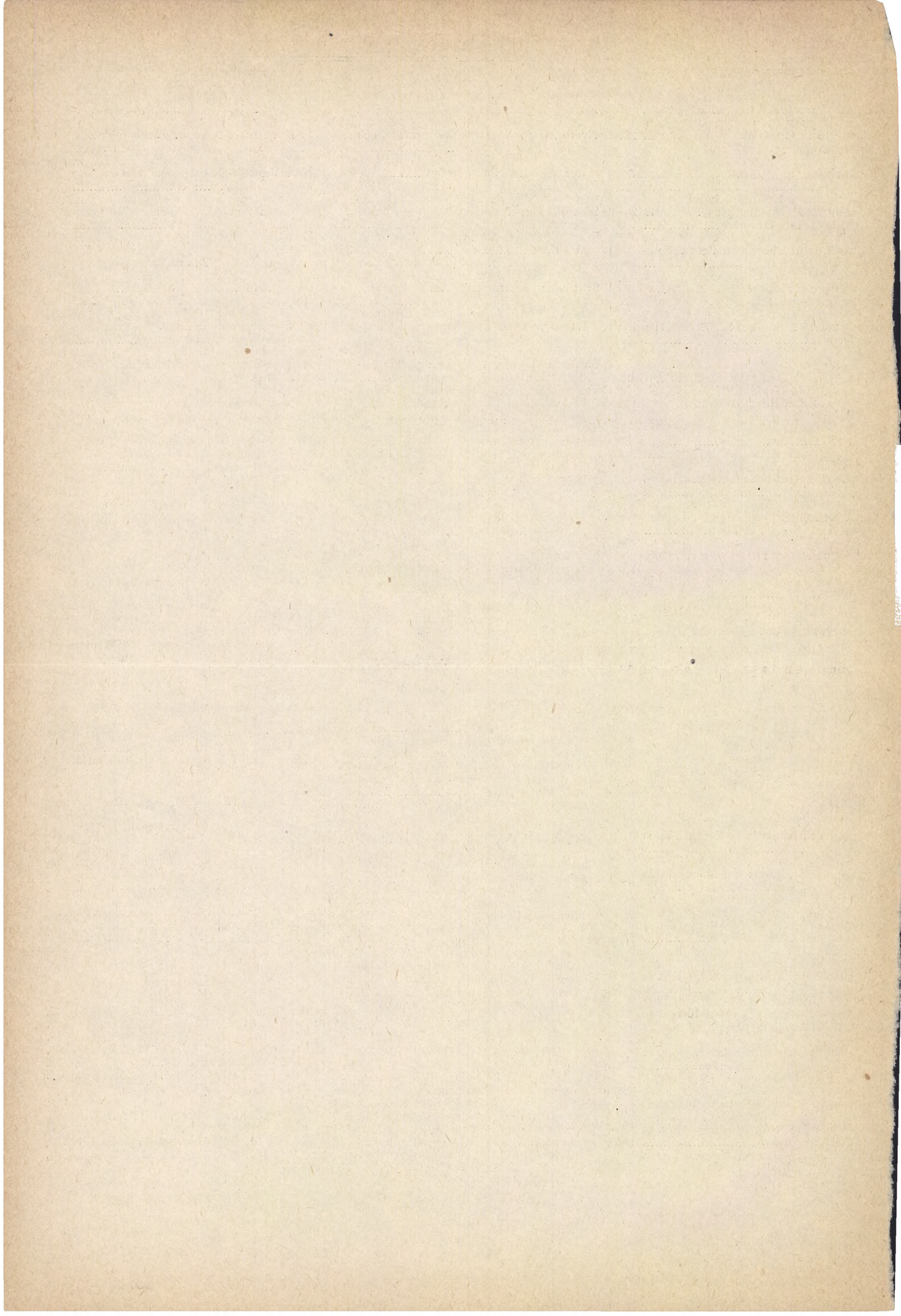
Sid. 59, 65, 99, 106, 110, 118, 153, 163, 170, 175, 184, 192, 247, 264, 270, 289, 299, 312, 322, 331, 339, 347, 354, 362, 367, 379, 395, 399, 403.	
--	--

NOTISER.

Sid. 3, 5, 13, 14, 19, 26, 28, 35, 36, 39, 43, 47, 58, 64, 65, 74, 79, 89, 98, 99, 118, 119, 127, 128, 131, 138, 142, 152, 170, 178, 186, 193, 207, 211, 243, 263, 270, 283, 286, 295, 298, 304, 307, 310, 314, 320, 323, 330, 335, 339, 343, 347, 351, 354, 362, 367, 370, 378, 383, 387, 391, 394, 399, 403.	
--	--

FÖRENINGSMEDDELANDEN.

Sid. 39, 51, 66, 74, 82, 99, 115, 123, 131, 139, 154, 171, 179, 291, 314, 323, 330, 354, 363, 387, 403.	
---	--

ny 3 November 1913

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 1.

Stockholm den 2 Januari 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/2 år . . . kr. 4: 50 1/4 år . . . kr. 2: 50 3/4 " . . . " 3: 50 1/4 " . . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	--	---	---

Mänskans naturliga rättigheter.

För något mera än ett århundrade sedan upptäckte man i Frankrike, att det fanns naturliga rättigheter, som voro hvarje mänskans egendom — full personlig frihet och allas likställdhet inför lagen. Samfundsbyggnaden lades ock, så godt man kunde, om efter den nya principen, med slopande af klass-skillnader och privilegier. Fransmännen togo de naturliga rättigheterna i besittning.

De franska männen ja, och lärorna spredo sig och upptogos i andra länder. Men de franska kvinnorna och de öfriga landens kvinnor räknades icke med, när det blef fråga om mänskans naturliga rättigheter. Vål svarade Condorcet på sin egen fråga, om det icke var som kännande, förnuftiga och med sedliga idéer utrustade väsen, som männen besuito dessa rättigheter, att då så var, måste kvinnorna följaktligen också ha alldeles samma rättigheter, men den af honom utdragna konsekvensen togs icke i betraktande vid omdanandet af samfundsförhållandena. Kvinnan var kvinna, hon berördes icke af läran om mänskans naturliga rättigheter. Likställighetsprincipen suspenderades för halfva mänskosläktet.

Den suspenderas alltjämt på denna punkt. Det klassprivilegium, som icke slopades i de stora samfundsomhvälfningarnas dagar, finns alltjämt kvar, väl befastadt. Och den privilegierade klassen — nu, som innan revolutionens våg svepte fram — inser icke ens,

i genomsnitt taget, att någon orättvis fördelning ligger till grund för detta förhållande. Må det vara deras ursäkt, om än en dålig sådan!

Men vi, kvinnorna, som lefva under trycket af den ojämna fördelningen, som ständigt i tusende olika former påminnas om den systematiserade klass-skillnaden mellan män och kvinnor till de förras förmån, vare sig det nu gäller politiska och sociala privilegier, förvärfvs- och befordringsmöjligheter eller något så ytterligt som de invalida och arbetsodugliga åldringarnas existensminimum, vi ha ingen ursäkt, om vi inte sätta ett uthålligt motstånd mot suspenderandet för kvinnornas vidkommande af likställighetsprincipen. Vid de små detaljernas som de stora frågornas ordnande måste vårt rop höjas mot orättvisorna i detta afseende. Det är sant, att det kan vara svårt för kvinnorna att göra sig hörda. Vi ha just nu haft ett särdeles slående exempel härpå i fråga om ålderdomspensioneringsförslaget. På ett par undantag när har det inte varit möjligt för kvinnorna att ens få lägga fram sina synpunkter angående detta i männens press. Men kvinnorna ha sina egna pressorgan. Det är en röst som inte kan tystas ned. Genom den få de sagdt hvad de vilja, och det beror blott på dem själftva, om den rösten ljuder ut med verklig kraft och effektivitet. För kvinnorna är den egna tidningen det outhärliga kampmedlet —

något som de måste ha verkligt klart för sig. Den förutan kunna de meningar de önska framhålla råka ut för att helt undertryckas i pressen. "Det ser ut som om kvinnorna inte ha hemortsrätt i någon tidning, men vi vill inte neka dem det". Yttrandet fälldes häromdagen i samband med kvinnornas kritik af ålderdomspensioneringsförslaget på en af hufvudstadens större tidningsredaktioner. Den gången var den tidningen, i motsats till så godt som alla de öfriga, villig att — med reservation — ta in ett inlägg i frågan. Men nästa gång kan det vara inopportunt att låta kvinnorna komma till tals, en konstant hemortsrätt lära de ej ha någonstades, och så kunna de vara tystade i dagspressen. Med säkerhet ha de endast sitt eget organ att räkna på.

Det äga de, och det gäller att verka med detta som medel. Vi ha att ropa ut vår protest mot hvad som är vrängt och orättvist. Det som är mänskans naturliga rättigheter är också kvinnornas. Likställighetsprincipen måste ju, för att fylla sin idé, utan inskränkningar tillämpas. Äfven om männen därigenom tvingas att släppa privilegier och för kvinnornas skull tillfogas "en kännbar förlust" (se Dagens Nyheters smärtsamt upprörda uttryck i ledaren af den 29 dec.). Vi mena, att hvad som anses vara den ena mänskans naturliga rätt är den andras. Vi vilja likställighetsprincipens verkliga tillämpning. Vi vilja ha bort gamla orättvisor.

Och vi vilja inte finna oss vid att de dyka upp under nya former.

Vår första yrkesinspektris.

KERSTIN HESSELGREN.

Den sedan länge väntade utnämningen af en yrkesinspektris har nu kommit. Fredagen den 20 sislidne december förordnades fröken Kerstin Hesselgren till denna befattning.

Ett bättre val kunde inte gärna tänkas. Fröken Kerstin Hesselgrens hela utbildning och sociala verksamhet såväl som

hennes personliga begåfning och läggning göra henne i alla afseenden sällsynt meriterad för denna post.

Efter att ha aflagt skolkökslärarinneexamen i både Sverige och Tyskland, åren 1896 och 1897, har fröken Hesselgren innehått en 8-årig anställning som skolköksföreståndarinna vid Sällskapets för folkundervisningens främjande högre folkskola i Stockholm. Åren 1902—1903 företog hon en studieresa till England och aflade därunder "Sanitary inspection examination". Vidare har hon studerat hygien vid det till Londons universitet hörande Bedford College. Yrkes- och bostadsinspektion har hon likaledes studerat i England, med statsbidrag och

bidrag från Fredrika-Bremer-Förbundet till dessa studiers bedrivande. Under åren 1906—1909 har hon varit anställd i Stockholms stads hälsovårdsnämnds bostadsinspektion. År 1909 utnämndes hon till inspektris för Stockholms skolkök, hvilken befattning hon tills nu innehaft.

Af andra allmänna uppdrag, för hvilka fröken Hesselgren tagits i anspråk och som visa till hvilken grad man uppskattat hennes mångsidiga kapacitet, kan nämnas att hon för Emigrationsutredningens räkning verkställt utredning om de svenska emigranterna i Liverpool. Vidare har hon under flera år ledt Centralförbundets för socialt arbete sociala utbildningskurs samt varit föreläsare för folkbildnings- och fattigvårdsförbundet.

Det är med största tillfredsställelse vi hälsa fröken Hesselgren som vår första yrkesinspektris, då hon i sin person ger så starka garantier för att den post, till hvilken hon kallats, kommer att väl fyllas. — Och i hög grad glädjande är det, att det sedan länge uppställda önskemålet, att en kvinna med sin speciella insikt och sitt speciella förstående af kvinnornas behof och intressen skulle, förlänad med denna befattning, få komma de yrkesarbetande kvinnorna till mötes, nu äntligen förverkligats äfven hos oss.

Mödrarna.

Ur Ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande.

En invalid man har oftast större svårighet att finna lämplig sysselsättning eller fristad hos anhöriga än hvad fallet är med en kvinna i motsvarande belägenhet. Särskildt de kvinnor, hvilka under sin hälsas dagar fyllt den äfven ur samhällelig synpunkt viktiga uppgiften såsom hustrur och mödrar eller i hemmet arbetande familjemedlemmar, skola sannolikt, när de bliwa invalider, i stor utsträckning beredas tillfälle att bo kvar hos sina barn — hvilka modern i regel står närmare än fadern — eller hos andra anhöriga och trots invaliditeten vara till nytta eller hjälp i hemmet.

Denna passus förekommer i ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande som ett slags ursäkt eller skäl för de lägre pensioner, hvilka enligt förslaget skulle tillerkännas kvinnorna.

Med anledning af det stora antal åldringar, som enligt meddelade uppgifter underhållas af enskilda, yttrar emellertid kommittén:

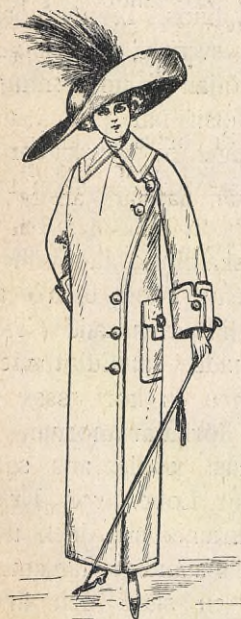
Det kan i allmänhet förutsättas, att den öfvervägande delen af denna enskilda försörjning påhvilat personer eller familjer i svag eller jämförelsevis blygsam ekonomisk ställning, för hvilka ett sådant åliggande ofta måste kännas såsom en tyngande börda. Det måste af denna anledning te sig såsom en akt af billighet att söka jämnare fördela denna börda och sålunda för många försörjningspliktiga aflyfta eller mildra densamma.

Man kan inte undgå att förvånas öfver dessa tvenne stridiga argument. Å ena sidan uttalas önskvärdheten att "aflyfta eller mildra" de enskildas försörjningsplikter. Å andra sidan afkortas kvinnornas pensioner under den

motivering, att man hoppas att de alltjämt skola få draga fördel af fristäder hos anhöriga. Man utgår således vid ordnandet af kvinnornas villkor från den förutsättning, som man generellt taget vill ha bort så mycket som möjligt — anhörigas skyldigheter mot de gamla. Några sifferuppgifter om värdet af de arbetsprestationer, hvarmed gamla och invalida kvinnor kunna betala för sig hos sina anhöriga, förekomma icke i utredningen. Denna synpunkt borde därför kunna lämnas åt sitt värde. (Man konstaterar emellertid med förvåning, att här stå de kvinnliga arbetsprestationerna i högre kurs än de manliga. Bara skada att den påstådda öfverlägsenheten denna gång medför lägre valuta, liksom den påstådda underlägsenheten eljest, då det är fråga om kvinnor, som icke stå på grafvens brant.)

Hvilka kvinnor är det, som ha lätt att finna fristad hos anhöriga? Alldeles säkert icke de ensamma kvinnorna. Det är de gamla mödrarna, som kommittén mycket riktigt tänkt sig placerade hos sina barn. Mödrarna, af hvilka "Sveriges framtid beror" — se riksdagsprotokoll och andra documents masculins. Mödrarna, som det ropas på, som inspirera t. o. m. politici till lyriska utjutelser under riksdagsförhandlingar, för att nu inte tala om festtalarna med glaset i hand. Det är mödrarna, som leverera ett af skälen för att t. o. m. de af stat och kommun bekostade "pensionstilläggen" göras mindre åt kvinnor än män!

Vi rekommendera detta stoff åt en samhällssatiriker. Kvinnorna böra betänka skillnaden mellan teori och praktik.

ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN.

Det billigaste är -

stundom det bästa.

Dagny 1913.

Viktigare än någonsin har det i dessa de skarpa partimotsättningarnas dagar blifvit för kvinnorna att äga ett pressorgan, som står utanför det politiska partitagandet. Dagny är lycklig nog att kunna fylla en sådan plats. Ända från sitt startande har tidningen främst hållit på den punkt i sitt program, hvilken betonar dess ställning utanför, och öfver partierna. Därigenom har det möjliggjorts för kvinnorna i allmänhet att, oberoende af politiska åsikter för öfrigt, samla sig kring Dagny. Därför kan den också nu, undan den tilltagande partisplittningen, bjuda kvinnorna samlings kring de reformsträfvanden den företräder och hvilka beröra kvinnorna själfva på det allra närmaste — höjandet af kvinnans sociala, juridiska och ekonomiska ställning. I gemensamt arbete för gemensam sak kunna kvinnorna här mötas på fullt neutral mark.

Som organ för kvinnorörelsen i dess helhet kan Dagny upptaga alla frågor, som röra kvinnorna, något som naturligt nog gör den mångsidigare och af mera allmänt intresse än de kvinnotidningar, som begränsat sig till arbetet för en eller annan särskild riktning inom kvinnorörelsen.

Genom en i möjligaste måtto rikhaltig allmän afdelning, upptagande litteraturanmälningar, rese- och kulturskildringar, biografier af bemärkta kvinnor, korrespondensartiklar från utlandet m. m. göres tidningens innehåll omväxlande och lättläst.

Tidningen utkommer såsom förut en gång i veckan. Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris: kr. 4:50 pr år; 2:50 pr halfår; 1:25 pr kvartal. Lösnummer 10 öre.

Redaktionen.

Fredrika-Bremer-statykommitténs föredragsserie. Det första i ordningen af de fyra föredrag om kvinnliga skandinaviska pionjärer, som i Stockholm anordnas af Fredrika-Bremer-statykommittén, hålles lördagen den 11 jan. kl. ½ 8 e. m. i Vetenskapsakademiens hörsal. Dr Lydia Wahlström talar då om Fredrika Bremer som personlighet.

Till föredragsaftonen har kommittén lyckats erhålla medverkan af herr Sven Scholander och fröken Lisa Scholander, som komma att sjunga Almqvistsånger.

Biljetter säljas från och med onsdagen den 8 jan. i Allmänna Tidningskontoret och Sandbergs Bokhandel; öfverblifna biljetter vid ingången.

Affärsmän förskaffa sig emellanåt stora inkomster genom reklam för varor, som säljas till högt pris.

För konsumenter är det fördelaktigare att betala 70 öre för en flaska Salubrin och själf utspåda det, än att betala samma eller högre pris för en efterapning, som af tillverkaren rekommenderas för en del af de ändamål, för hvilka Salubrin befunnits verksamt. Därjämte är Salubrin giffritt och användes med framgång för en del ändamål, för hvilka med gifter uppblandade efterapningar äro odugliga eller mindre lämpliga. Partilager hos Geijer & Co. Stockholm.

Lotten von Kræmer.

I första kapitlet af *Solnedgångens* andra del låter Anna Hamilton Geete "den lilla äflika, lifliga, nyss fullvuxna" Lotten von Kræmer skymta förbi, springande utför slottsbacken i Uppsala en nyårsdag med långschalen öfver hufvudet och pälskappan löst kastad öfver axlarna på väg till det gamla huset vid Öfre Slottsgatan, där Geijer tänkte och diktade och ungdomen samlades till glam och glädje med Agnes Geijer som medelpunkt. Några sidor längre fram få vi bilden af nyårsdagens aftonmottagning på slottet, där friherrinnan von Kræmer, "charmant och förbindlig", hälsar på sina gäster under ljuskronan i stora salongen. Det är ett tåg af tidens märkligare gestalter som därvid drager förbi, allt hvad Uppsala ägde af snille, vetenskaplighet och begåfning.

Mot de båda ljusa och lysande taflorna, den unga flickans gestalt och den miljö, som då var hennes, stiger bilden fram af den åldriga, ensamma Lotten von Kræmer, som dagen före den nu gångna julafton lyktade sitt långa lif. Hon dog i Stockholm något öfver 84 år gammal i en isolering och ödslighet, som bildar en bjärt kontrast mot hennes ungdoms omgifning.

Lotten von Kræmer föddes den 6 aug. 1828 på Djurgården i Stockholm. Något år därefter utnämndes hennes far, friherre Robert Fredrik von Kræmer, till landshöfding i Uppsala län, och hennes barndom och ungdom kom därigenom att förflyta i lärdomsstaden vid Fyris stränder. Hennes spekulativa läggning och lust för skriftställerier fick här sin näring. Dock var det ej förrän år 1865 hon framträdde som författarinna, med några novellistiska skisser, *Fantasiklångväxter* kring verklighe-

tens stam. Därefter följde tätt på hvarandra arbeten af olika art, ett i religiösa ämnen, ett par diktsamlingar, reseintyck från Skottland, dramerna *Strid*, *Felicia*, *Hermes* och *Diotima*, *Fama*. År 1874 grundade hon tidskriften *Vår tid*, af hvilken tre årgångar utkommo. Samma år tillerkändes hon af Svenska akademien andra priset för *Valda dikter*, något som hon dock ej kunde få mottaga, då det visade sig, att hon samtidigt publicerat en af dikterna i sin tidskrift.

I *Tidskrift för Hemmet* förekommo under första hälften af 70-talet ofta poetiska bidrag af Lotten von Kræmer. Af verkligt intresse är den minnesbild hon där, 1871, i poemet *Öfverstinnan gifvit af Malla Silfverstolpe*. *Memoarernas* Malla, Geijers, Lindblads och Atterboms vän träder oss här till mötes på ett lefvande och intimt sätt, sedd med den yngre väninnans vörtnadsfulla och beundrande ögon.

Äfven som öfversättarinna framträdde Lotten von Kræmer. Det var Ungerns stora diktare, Petöfi och Arany, som framför allt fånglade henne och lockade henne till mödan att öfverflytta dem till vårt språk. Flera af dessa tolkningar återfinnas i *Tidskrift för Hemmet*, däribland Petöfis eldande *Nationalsång* af den 15 mars 1848. Själf fick Lotten von Kræmer ett poem, *Masten*, öfversatt i den ungerska tidskriften *A Nök Mumkaköre* (Det kvinnliga arbetet). Öfversättaren var ingen mindre än den ungerske skalden Györy Vilmos, Tegnér's och Runebergs tolkare. Rörande den svenska skaldinnan lämnade tidskriften i en not följande upplysning: "Författarinnan af ofvanstående poem har på ett utmärkt sätt och grammatikaliskt troget på svenska språket återgifvit flere af Petöfis och Arany's skönaste dikter".

Äfven de tvenne österrikiska skaldinnorna Wilhelmina Wickenburg-Almasy och Betty Paoli blefvo af Lotten von Kræmer öfversatta till svenskan. *Tidskrift för Hemmet* af 1875 lämnade, samtidigt med några af dessa öfversättningar, äfven en kort essay af Lotten von Kræmer öfver de två författarinnorna.

Det är en rikhaltig men oftast nödig ansäknande produktion som utgått från Lotten von Kræmer. Bland det lösa och lätta kramet slå dock under stundom vingslagen af en själfständigt tänkande och kämpande ande emot oss, en stark och äkta känsla — frihetslängtan, kamplust mot det som binder och stänger. Det är väl också detta hos henne som förklarar den starka dragningen till Petöfi, frihetskämpen och frihetsdiktaren framför alla. I det anslaget klingade också de bästa strängarna på hennes lyra.

Att hon hade känsla för kvinnornas stängda och

:: Nya A. B. Svensk Konstslöjdställning ::

Stockholm, 3 Norrlandsgatan 3

S. GIÖBEL

Allm. Tel. 55 81 :: Rikstel. 97 26

Konsthandverk såsom Väfnader, Broderier, Möbler m. m.

ofria ställning visade hon, då hon 1872 stiftade ett stipendium för kvinnliga studenter i Uppsala, det första i sitt slag, för att därmed bereda kvinnor tillfälle till studier och utbildning.

Huru mycket hon på senare år med sin själ var med i kvinnornas kamp för vidgade rättigheter är ej godt att afgöra, årens mörker hade fallit öfver henne, och det var oklarhet och töcken omkring henne. I yttre måtto se vi henne dock taga sin del däri så sent som 1911, den internationella rösträttskongressens i Stockholm år. Då skänkte hon ju hela världens kvinnor en gåfva, det internationella rösträttsstandaret, på hvilket hennes namn är inbroderadt och sålunda kommer att världen öfver förbindas med kvinnornas sak. — Men finns det väl någon, som när standaret med Lotten von Kræmers namn vajar öfver rösträttskongressen i Buda-Pest denna sommar kommer att genom detsamma erinras om Petöfis och Aranys svenska tolk!

Vid rösträttskongressen i Stockholm var det som bekant äfven Lotten von Kræmer som bjöd på korttügen, hvilken drog genom stadens gator ut på Djurgården med de främmande gästerna. I sitt fönster vid Villagatan satt då en liten hvit och förtorkad gumma, som besvarade hälsningarna och näsduksviftningarna från det långa tåget.

Den sista bild jag har af Lotten von Kræmer skymtar i det skumma ljuset af en liten osande fotogenlampa i ett stort, halfmöbleradt rum — det hon valt ut åt sig i stället för något af det stora husets många "finare", som den gamla tjänarinnan uttryckte sig. I en ouppbäddad säng sitter en liten trollgumma med lysande ögon i ett hvitt ansikte, en schalet är knuten öfver det tunna hvita håret, öfver axlarna hänger en pälsfodrad krage. Det kunde varit den, som prydde den unga lifliga flickan i 1840-talets Uppsala, liksom den gamla underliga hatt, som hon knutit fast öfver hufvudduken, nästan kunnat förskrifva sig från samma tid. När hon reste sig upp och ledande sig vid väggarna stapplade ut ur rummet, var hon mera en fantastisk spöksyn än en verklig lefvande människa. Den höga gummrösten skar dock skarp och verklig genom rummets dunkel.

Några veckor senare var hon död. Ur sin själfskapade isolering och senare års underliga jordetillvaro hade hon stapplat in i det okända.

Ellen Kleman.

Stadsfullmäktigevalen i landsorten. Till stadsfullmäktigt i Sölvesborg är vald folkskollärarinnan **Ebba Hultqvist**, ordf. i Sölvesborgs F. K. P. R. och sekr. i Blekinge Länsförbund af L. K. P. R.

En-kronas-böcker för barn och ungdom. Vi fästa uppmärksamheten på skol- och premiebiblioteket Sagas många förträffliga barn- och ungdomsböcker, hvilka annonseras på sista sidan af dagens nummer.

Litteratur.

I solnedgången. Af *Anna Hamilton Geete*. Tredje samlingen. Albert Bonniers förlag, Stockholm.

Det är en långsamt dalande sol Anna Hamilton Geetes stora verk öfver sin illustre morfaders, Erik Gustaf Geijers sista lefnadsår framställer för oss. Den tredje delen af detta verk ha vi erhållit till denna jul; ännu en del — oåterkalleligen den sista, enligt förf:s utsägo — ha vi att vänta till nästa. Men hur väl förstår man ej den känsla, som fört förf. att på detta sätt spinna ut berättelsens tråd, långt utöfver det från början utstakade måttet! Icke för att hon ej vid arbetets startande kunnat öfverblicka materialet. Detta har varit henne i hela sitt omfång, i sina största som minsta detaljer, lika förtroligt som de egna dragen i spegeln. Det har alltid så att säga varit ett med henne själf. Men under det att hon handskats med de gamla dokumenten ha de växt under hennes händer. Deras af henne så högt älskade gestalter ha fått nytt lif, ett lif, för hvilket hon tycker sig stå i ansvar. Så länge det står i hennes makt vill hon hålla dem fast, förlänga afskedet, och så har under utformandet af "solnedgångsmotivet" den vemodigt sköna versen "Flyende sol, dröj kvar!" kommit att dallra på hennes själs strängar. Det har blifvit bokens undermedvetna motiv.

Härmed är en antydan gifven om "I solnedgångens" begränsning — för öfrigt en upprepning af hvad som om en föregående del redan sagts — vidlyftighetens begränsning, för att uttrycka mig paradoxalt. — Men på samma gång, är det ej just i denna metodlösa metod som charmen i fru Geetes framställningskonst ligger? Af torrt regelrätt historieberättande har man fått gudi nog. Här är någon som ger sig själf helt obegränsadt i hvad hon skildrar; mer kortfattadt kunde måhända samma sak sägas, utan att sammanhanget förrycktes, men lifligare, varmare, med större till hjärtat gående värtalighet aldrig. Också känner man sig fången af ämnets oförläpiga tjusning, af de tecknade personernas lefvande friskhet och af det oemotsägliga, "att man aldrig kan få höra nog om Geijer." Summan blir att man aldrig läst en roligare bok. Hur mycket betyder ej detta i vår på det hela så föga roliga värld!

* * *

Det är familjen Geijers vandringsminnen under resan i Tyskland sommaren 1846, Erik Gustafs sista, vi i denna del få fördjupa oss i, minnen vidlyftigt bokförda i bref och resejournaler.

Ett bättre sammansatt sällskap och ett som var bättre rustadt att njuta reselivets behag kan ej gärna tänkas. Geijer själf, "lilla pappa", vaken, oförtrutet som en yngling, icke blott lekamligen föryngrad af Schlangenbads smekande "Schenheitswasser", utan äfven andligen af den tyska atmosfären, däri hans själ spritter och känner sig glad som fisken i vattnet. Vidare fru Anna Lisa, njutande äfven hon af allt det "obeskrifligt intressanta", som de möta på sin väg, när hon väl lyckats glömma sin

Joh. Lundström & C:o A.-B.
Kungl. Hofleverantör.

1:ma Maskinkrossad Anthracit
Hushållskol, Cokes, Briketter.
Allm. Tel. 2288, 2249. Riks-Tel. 427, 9427.
Kontor: Skeppsbron 18.

"grufsamhet", delad mellan oron att Erik Gustaf skall förkyla sig och att botvar skola bortsnappa reskassan ur hennes kjortelsäck — andra grufsamhetsanledningar att förtiga. — Till sist karavanens ungdomliga element, Agnes Geijer och Eva Hamilton (Agnes' blifvande svägerska). Hvad de senare beträffar kunna de ej med så jordbundna föremål som fötterna beträda Tysklands heliga mark. Nej, de bäras däröfver af hänförelsens vingar, en ständigt förnyad himmelsfärd. I synnerhet är det Agnes som i sina förtjusande bref till fästmannen, på en gång så flickaktigt naiva och så själfullt reflekterande, låter oss ana hvilken feststämning som låg öfver denna sommarvandring.

Genom ett sällsynt hopande af lyckliga tillfälligheter blef också hela resan som en enda strålande, solmättad sommardag, full af doft och näktergalssång, rosenströdd både i figurlig och bokställig bemärkelse, mättad af poesi och musik, af naturens skönhet och konstens under och anderikt mänskoumgänge. Geijers rykte banade öfverallt väg för dem; hvar de drogo fram mottogos de med öppna armar; för vanliga dödliga förnämt stängda dörrar slogos upp på vid gafvel för den berömde svenske professorn och hans följeslagarinnor. Hos tidens stora män voro de hedrade gäster: fader Arndt i Bonn hälsar dem med famntag och kyssar och förer dem in i sin trefna, af svenska hängbjörkar beskuggade boning; historikern Schlosser och andra Geijers världsberömda tyska kolleger ställa till fester till deras ära; ja slumpen fogar ej sällan så, att helt oberäknade möten vid någon krök af vägen utveckla sig till ett helt evenemang med de intressantaste bekantskaper såsom följd. T. ex. den gången, då vid en anhaltsstation en ytterst elegant herre, som händelsevis uppsnappat deras namn, med en dramatisk gest, såsom Agnes beskriiver det, tar tre steg tillbaka, tre steg fram för att sedan rusa på den intet ondt anande "lilla pappa" och med halft knäfall betyga den store Geijer sin beundran och vördnad. Mannen med de dramatiska åthälyorna och de konstrika entre-chât'erna var i sin genre en ej mindre stor man, nämligen balettmästaren Bournonville från Köpenhamn!

Likväl har ännu ingenting sagts om det betydelsefullaste, det minnesrikaste, det verkliga historiska mötet under resan, det med Jenny Lind i Aachen. Jenny, strålande, hänförande, på höjden af sitt rykte, den oförlikneliga, enastående, afgudade konstnärinnan, men hvilken nu i glädjen att återse sina vänner, sin högt afhållna och beundrade "farbror Geijer" från primadonnan förvandlas till den gamla Jenny, den älskliga, skalkaktigt uppslupna unga svenska flickan från fordom. Och så Jenny Linds och Felix Mendelssohn-Bartholdys improviserade konsert i Geijers lilla hotellsalong! I sanning, våra resande nekade sig ingenting i fråga om estetisk njutning! Högre än till Jennys sång, Felix' spel har den musikaliska konsten ej hunnit. Läger man därtill Geijer som åhörare, är trion fullkomlig.

Men den reseepisod, som närmast torde berört våra vandrares hjärtesträngar, utspeltes dock i Weimar, dit de lockats icke så mycket för dess historiska "Sehenswürdig-

keitens" skull som för de personliga minnenas. Besöket gällde nämligen Louise von Kloch född Imhoff, Amalie von Helvigs syster. Och det blef en minnenas återupplifningsfest. Bland det vackraste i boken om "Solnedgången" är beskrifningen på detta möte och genomgåendet af denna gripande vänskapshistoria, så betydelsefull för både vännens och väninnans lif, nu återväckt i erinringen af alla de souvenirer, på hvilka det vackra Weimarhemmet var så rikt.

När denna del af reseprogrammet genomgicks, liksom dess epilog, vallfärden till den oförgätliga Amalies graf på Luisenstäderkyrkogården i Berlin, hade Geijers rekreationsveckorna i det härliga Schlangenbad, resans egentliga ändamål, redan bakom sig. På denna idealiska plats, som Agnes kallar den, liksom enkom gjord för att "drömma, tänka och umgås med sin egen själ", hvilade man ut, hämtade förnyring ur dess hälsobringande vatten, njöt af ensliga skogspromenader, af intressanta badortsbekantskaper och hvad Geijer själf beträffar af utformandet af hans "sista ord" — hans sista trosbekännelse "i politiskt, socialt och religiöst afseende", dikterade för hans dotter. — Ett utdrag af dessa sista ord, hämtadt "ur Agnes Geijers minnesbok", återger kvintessensen af Geijers sluttankar i dessa höga ämnen.

* * *

På åtskilliga om- och afvägar drar äntligen den lilla Geijerska karavanen hemåt. Det är först när man på hemvägen kommit så långt som till Köpenhamn någon trötthet och resleda förspörjes hos dessa oförbrännliga resenärer. Till och med Agnes utbrister: "Hvad frågar jag efter hela detta gamla dumma Köpenhamn och alla dess muséer och Oldsager!" — Men så synes också hemstranden därifrån i sitt ljufligt lockande blåa dis. Hemlängtan griper med sin oemotståndliga makt. Och när Adolf, Agnes' trolovade, möter de hemvändande med tulljakten från Göteborg, när den vinkande stranden är uppnådd och man åter sätter foten på svensk jord, då känner Agnes som tusen färdande före henne, hvilka med flygande fanor och klingande spel dragit ut i främmande land, så många gyllene förväntningar till mötes, att "hemkomsten, det är ändå det bästa af allt!"

Så ha vi med hjälp af dotterdotterns vänligt väglädande hand fått följa Geijer steg för steg under hans sista sommar på jorden. Liksom han såg allt i sitt lif i en inre mening, så äfven denna resa. Den kastade brittsommarens ljusa, ljufliga solskensdager öfver hans lifs höst. Förebudet till en skön solnedgång.

L. D—n.

Sprid Dagny!

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{1}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

En populär Skrifkurs är PER BORGHS "SVERGE"

Denna skrifkurs, som tillvunnit sig fackpressens enstämmiga erkännande, utmärker sig för lättlärd och vacker stil, smakfull förstklassig och anslående utstyrelse.

Kursen omfattar 14 häften (ett för hvarje termin och två för fortsättningsskolan) samt är lämpad för alla slag af barndomsskolor. Texten äfven passande för tysta öfningar.

Skrifkursen "Sverige" är den fullständigaste som hittills utkommit på vårt språk.

Samtliga häften af kursen sändas som prof franko mot kr. 1:25 i frimärken.

**Gransholms Aktiebolag,
Gemla.**

Skolmateriellafdelningen.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Lärlarinna

med småskoleexamen och mångårig praktik i folkskola önskar till vårterminen vikariat vid dylik. Svar emotst tacksamt af "Arbete", Svensk Läraretidnings exp., *Stockholm*.

Småskollärlarinna

som under detta år icke lyckats erhålla tjänst, önskar gärna dylik till nästa år. Vik. vid folkskolor de senaste åren. Svar till "Godt nytt år", Svensk Läraretidnings exp. *Stockholm*.

Skolköslärlarinna

önskar plats. Svar fortast möjligt till "M. B.", adr. Falerum.

Mariannelunds Husmodersskola

med A och B-klasser för **hel- och halfbetalande elever** börjar nya kurser 10 januari, 26 mars och 10 juni. Undervisningen, som ledes af 7 erfarna lärarinnor utom föreståndarinnan, omfattar enklare och finare matlagning, bakning, dukning, uppläggning, serviettbrytning, servering, handarbete, väfnad, tvätt och glansstrykning. Förra vintern var endast denna afdelning besökt af mer än 100 elever samtidigt.

Kunskap är vägen till framgång!

Prospekt och brefsvar mot 20 öre i frimärken.

Adr.: **Praktiska Skolan, Mariannelund.**

ALB. LINGSTRÖM.

LEDIGA PLATSER.

Plats i lärarehem.

Läraredotter, 15—17 år snäll och duglig samt villig att vara frun behjälplig vid husliga göromål, får god plats genast i lärarefamilj med ett 5 månader gammalt barn. Skälig lön. Får dessutom lära husliga sysslor. Blir räknad som medlem af familjen. Svar omgående. Folkskollärlaren A. Melander, *Fagerås, Värmland*.

Vikarierande folkskollärlarinna

vid Braxenviks folkskola i *Forså* församling, Södermanlands län, önskas till instundande vårtermin, som börjar den 15 januari. Skolform litt. E och lön enligt lag. Nytt skolhus vid allmän landsväg. I brist på folkskollärlarinna antages väl meriterad småskollärlarinna. Platsen tillträdes som ordinarie den 1 juli 1913.

Ansökan, ställd till skolrådet, sändes till undertecknad. Ardale prästgård, *Sparreholm*, den 16 december 1912.

J. A. Björkman.

Två ordinarie lärlare- (lärlarinne)-tjänster,

den ena vid Ingebyns, den andra vid Sundstabyns fasta folkskola (litt. F) i *Blomskogs* församling, Värmlands län, sökas senast den 17 februari 1913. Lön enligt lag. Skolhus och lärlarebostäder (tre rum och kök m. m.) nya och tidsenliga. Planteringsland. I Sundstaby stort sådant samt praktisk lärlarebostad i särskild byggnad. Fortsättningsskolor för minst 6 elever samt slöjdskolor.

Till samma tjänster önskas vikarier för vårterminen 1913. Ansökningar därtill insändas senast den 15 januari 1913.

Skolrådet.
Adr. *Blomskog*.

Vakansvikariat.

vid Örnebergs fasta folkskola (litt. F) för vårterminen sökes af examinerad lärlarinna (lärlare) före 15 nästa januari hos skolrådet i *Alfta*.

Vakansvikariat.

För vårterminen år 1913 med början den 15 januari sökes examinerad lärlarinna vid Axmars bruks fasta folkskola litt. E, ca 20 barn. Lön efter 900 kr. och i vedbrändersättning 80 kr. pr 8 lärlarmånader; bostad 2 rum och kök. Ansökan ställes till skolrådet i Hamrånge, Gästrikland, adress *Bergby*.

Sjukvikariat

vid Forså folkskola litt. E, *Forså* församling, Gäfleborgs län, erhålles för vårterminen 1913. Lön enligt lag. Äfven småskollärlarinna må anmäla sig. Ansökningshandlingar insändas senast den 8 januari 1913 till skolrådet, adress *Forså*.

Vikariat.

Vid *Nykroppa Bruks* folkskola, litt. A, kan folkskollärlarinna, före 15 januari, söka förmånligt vikariat för vårterminen 1913. Platsen kommer under året att tillsättas med ordinarie. Lön för vårterminen 550 kr. + bostad och vedbrand.

Skolrådet
Adr. *Nykroppa*.

Ordinarie lärlarinne- tjänsterna

vid fasta folkskolorna vid *Apelskift* och *Landtorp* i *Habo* skoldistrikt, Skaraborgs län, äro inom lagstadgad tid till ansökan lediga. Lön enligt lag. Skolan vid *Apelskift* ligger nära större by, har en väl ombonad bostad samt nytt brygghus och källare. Skolan är lättkött, har litet barnantal (24+12). Förbindelse med Jönköping i hvarje vecka. *Landtorps* skola har vackert läge invid stora landsvägen, 6 km. från *Mullsjö* järnvägsstation och villasamhälle. Ansökningarna insändas till skolrådet, adress *Habo*.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Doktorinnan Erikssons Hvilohem.

Postadr.: *Arvika*. — Naturskönt
läge. Billiga lefnadskostnader.

GYNNA ALLTID DAGNYS

ANNONSÖRER!

Undertecknad

börjar omkring den 15 Jan. i Arvika en kurs omfattande åskådninglära och teckning, eventuellt väfnad och sömnad. Pris 15 kr. i månaden för lektioner 3 dagar i veckan. Vidare efter aftal.

Maja Fjæstad, född Hallén.
Tel. 255.

SAGA

Sveriges förnämsta skol- och premiebibliotek.

En-kronas-böcker för BARN och UNGDOM.

- Svenska Folksagor**, berättade för barn af *Fridtjuv Berg*. Första samlingen. Med 86 teckningar af Elsa Beskow, Jenny Nyström och Edv. Forsström. Andra upplagan.
- Robinson Kruse**, i ny svensk bearbetning af *Henrik Wrånér*. Med 116 teckningar af Gerda Tirén. Tredje upplagan.
- Tusen och en natt**, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Första samlingen. Med 53 teckningar af Louis Moe. Andra uppl.
- Onkel Toms stuga**, i ny svensk bearbetning af *Amanda Kerfstedt*. Med 96 teckningar af Karl Aspelin. Andra upplagan.
- Jorden rundt på 80 dagar**, fritt berättad efter Jules Verne af *Henrik Wrånér*. Med 48 teckningar af Edv. Forsström.
- Medeltidssagor**, berättade för ungdom af *H. Schück*. Med 77 teckningar af Elsa Beskow.
- Svenska Folksagor**, berättade af *Fridtjuv Berg*, Andra samlingen. Med 60 teckningar af Jenny Nyström, Viktor Andrén och Karl Aspelin. Andra upplagan.
- Tusen och en natt**, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Andra samlingen. Med 62 teckningar af Louis Moe.
- Trojanska kriget**, forngrekiska guda- och hjältesagor, efter de homeriska dikterna berätt. af *Fridtjuv Berg*. Med 71 teckn. af Louis Moe.
- Gullivers underbara resor** till lilleputtarnas och jättarnas land, i ny svensk bearbetning af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af David Ljungdahl.
- Styrman Hurtig**, fritt berättad efter Fr. Marryat af *Henrik Wrånér*. Med 59 teckningar af Nils Larsson. Andra upplagan.
- Franska Sagor**, efter Laboulaye och Perrault berättade af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af Jenny Nyström och Hilda Wahlström.
- Hunden Tipp och några andra djurhistorier**, berättade af *Henning Wendell*. Med 63 teckningar af Louis Moe m. fl.
- Den unge boerhjälten**. Strider, jakter och äventyr i Transvaal. Fritt berättad af *Hugo Gyllander*. Med 63 teckningar af Carl Printzensköld. Andra upplagan.
- Gula Vargen**. En indianhistoria. Efter Anna Erslevs danska original i bemyndigad översättning af *Henrik Wrånér*. Med 41 teckningar af G. Stoopendaal.
- Booker Washington** och andra *Sagor och berättelser* af *Ellen von Platen*, *Maria Anholm*, *Hugo Gyllander*, *Henrik Wrånér* m. fl. Med många teckningar.
- Bröderna Grimms sagor**, berättade af *Hugo Gyllander*, Med 92 teckningar af Jenny Nyström, Gisela Trapp, Louis Moe m. fl.
- Hittebarnet**. Bearbetning efter Hector Malot af *Henrik Wrånér*. Med 37 teckningar af Karl Aspelin.
- Tomteberättelser** af *Henrik Wrånér*, *Amanda Kerfstedt*, *Aug. Bondeson* m. fl. Med 68 teckningar af V. Andrén, Axel Kulle, Johan Tirén m. fl.
- Svenska Sägner**. Äventyr och berättelser ur vårt lands häfder af *Hugo Gyllander*. Med 78 teckningar af Jenny Nyström, Edv. Forsström m. fl.
- Kapten Grants barn**. Efter Jules Verne berättad för Sveriges barn af *Anna Wahlenberg*. Med 45 teckningar af David Ljungdahl.
- Tomtesagor** af *Z. Topelius*, *Selma Lagerlöf*, *Helena Nyblom* m. fl. Med 80 teckningar af Albert Edelfelt, Edv. Forsström, G. Ankarcrona m. fl.
- Östan och Västan**. Sagor af *W. Hauff* m. fl., bearbetade af *Hugo Gyllander*. Med 49 teckningar af Brita Ellström, Ingeborg Udén och John Bauer.
- Selim och Kalulu**. Bearbetning efter H. Stanley af *Henrik Wrånér*. Med 56 teckningar af Louis Moe.
- Tomtefars sagor** af *C. Adelsköld*, *Sigrid Elmblad*, *Anna Wahlenberg*, *N. P. Odman* m. fl. Med 68 teckningar af Gust. Ankarcrona, Edv. Forsström, *Ottilia Adelborg* m. fl.
- Ja och Nej**. En samling sagor af *Helena Nyblom*. Med 57 teckningar af *Ottilia Adelborg*, John Bauer, Louis Moe m. fl.
- Två års ferier**, efter Jules Verne berättad af *Alfr. Smedberg*. Med 40 teckningar af Karl Aspelin.
- Silvertornet** jämte andra sagor och berättelser af *Selma Lagerlöf*, *Per Hallström*, *Mathilda Roos* med fl. Med 54 teckningar af Gisela Trapp, D. Ljungdahl, Edv. Forsström m. fl.
- Riddarsagor**, efter G. Chausser och Arturssagorna m. fl. samlade och bearbetade af *H. & M. Hulthenberg*. Med 42 teckningar af V. Andrén m. fl.
- Vildmarkens sagor**, efter W. A. Fraser bearbetade af *Henning Wendell* och *Hugo Gyllander*. Med 40 teckningar af Louis Moe.
- I Hönslösa och Halmåkra**. Barnhistorier och folkflisskildringar af *Henrik Wrånér*. Med 50 teckningar af Brita Ellström m. fl.
- Diamantäpplet**. En samling folksagor från Flandern, Ungarn och Siebenbürgen, bearbetade af *Louise Zegolson*. Med 43 teckningar af Aina Stenberg.
- Buffalo Bill**. Öfers. o. bearbetad af *Hugo Gyllander*. Med ett 30-tal teckningar af D. Ljungdahl.
- Ädelstenen**. Legender, sagor och sägner af *Henning Wendell* m. fl. Med originalillustrationer af D. Ljungdahl m. fl.
- Barndomslandet**. Barndomsminnen af Jultomtens författare och konstnärer. Med deras porträtt och smärre teckningar.
- Från Bobinacks land**. En samling sagor och berättelser af *L. E. Björkman*, *Rosa Nordenskjöld* m. fl. Med originalteckningar af Aina Stenberg.
- Den siste Mohikanen**. Af *Hugo Gyllander*. Med originalillustrationer af D. Ljungdahl.
- Svanevit och Rosenröd**. En samling sagor af *Hugo Gyllander*, *Helena Nyblom*, *Henrik Wrånér* och *Ernst Lundquist* m. fl. Med teckningar af Johan Tirén, D. Ljungdahl, Edv. Forsström m. fl.
- Mattias Sandorf**, efter Jules Verne bearbetad af *Alfred Smedberg*. Med illustrationer af Victor Andrén.
- Japanska Sagor**. Samlade af *Ida Trotzig*. Med originalteckningar af Kionotu Okuno, O. Yapano och Lisa Berggren.
- Prinsen och Tiggargossen** af *Mark Twain*. Bearbetad af *Hugo Gyllander*. Med teckningar af Gerda Tirén.
- Sagospel** af *Helena Nyblom*. Med teckningar af Gerda Tirén.

Samtliga förestående böcker kosta hvardera i **pappband** endast 1 krona. Önskas de inb. i klotband, är priset 1 kr 25 öre pr ex. På särskild begäran kunna de erhållas i starka, prydliga biblioteksband à 1 kr. 50 öre pr ex. Hvarje bok omfattar omkring 250 sidor och är rikt illustrerad. Innehållet är granskadt af en kommitté af skolmän, hvidan garanti finnes, att böckerna utan risk kunna sättas i händerna på barn och ungdom. Bör därför finnas i alla skol- och sockenbibliotek. Flera af Sagadelarna användas som läseböcker i folkskolor och flickläroverk samt andra bildningsanstalter. För skol- och sockenbibliotek lämnas hög rabatt.

Rekvireras från **Svensk Läraretidnings Förlag, Stockholm C.**

STOCKHOLMS MUSIK-INSTITUT

Brahegatan 7 B, Allm. Tel. 115 96, Riks Östm. 11 85.

Vårterminen börjar den 13 januari 1913. Undervisningsämnen:

Piano, sång, violin, harmonilära och Musikhistoria. Lärare i sång: Fru **Clary Morales**. Första lärare i violin: Herr **Julius Ruthström**, i piano: **Undertecknad**. Lärare i harmoni: Direktör **Otto Olsson**. Musikhistoriska föreläsningar: Herr **Olallo Morales**. Anmälningstid: Fredagen den 10 och Lördagen den 11 jan. kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 4 samt $\frac{1}{2}$ 6— $\frac{1}{2}$ 7 e. m. Under terminen anmälnings och mottagningstid dagl. kl. 1—2. Prospekt tillhandahålles. Filialer å **Söder, Kungsholmen och Lidingö Villastad.**

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Husmoderskolan i Karlstad

börjar sin tolfte termin d. 24 januari 1913 med följande kurser: *1-års kursen* omf. *matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, trädgårdsskötsel, barnavård* (teoretisk & praktisk) m. m. *Halfårskursen* omf. *matlagning, bakning och sömnad* m. m. *6-veckorskursen* omf. *matlagning och bakning*. Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. Tel. 8 12.

NANCY ENVALL.

DAGNYS EXPEDITION

hålles

öppen alla dagar kl. 11—2.

Kristinehamns Praktiska Skola,

Sveriges äldsta praktiska läroanstalt, har under sin verksamhet tillvunnit allt större förtroende. Omkring 8,000 elever hafva hittills be-
vistat skolan. Den arbetar på 10 olika fackafdelningar anpassade efter
det praktiska lifvets och ledde af erfarna och väl kvalificerade special-
lärare. Nya kurser börja den 9 jan. och för vissa afdelningar äfvén
den 1 mars 1913. Begär prospekt. *Nils Schenke.*

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Mänskans naturliga rättigheter.

Vår första yrkesinspektris.

Mödrarna. Ur ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande.

Dagny 1913.

Lotten von Kræmer †. Af *Ellen Kleman*.

Anna Hamilton Geete: I solnedgången. Rec. af *Lotten Dahlgren*.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.